

Агуулга

1. Төслийн танилцуулга	2
2. Байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга	7
3. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт	9
4. 2025 оны байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ.....	11
5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	11
6. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	14
7. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	15
8. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	16
9. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө	18
10. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	16
11. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	18
12. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	26
13. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	24
14. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах төлөвлөгөө ..	26
15. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төсөв	27
Хүснэгт 1. Уурхайн ажиллах горим.....	5
Хүснэгт 2. Хүдэр бутлан ялгах цехийн ажиллах горим	6
Хүснэгт 3. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	12
Хүснэгт 4. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	15
Хүснэгт 5.Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	17
Хүснэгт 6. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө.....	19
Хүснэгт 7.Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө.....	26
Хүснэгт 8. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	25
Хүснэгт 9.Талуудад тайлагнах хуваарь	26
Зураг 1.Төслийн байршил	2
Зураг 2.Ил уурхайн одоогийн байдал	3
Зураг 3.Уурхайд нэвтэрсэн хэвтээ малталтууд болон ил уурхайн ухаш.....	4

1. Төслийн танилцуулга

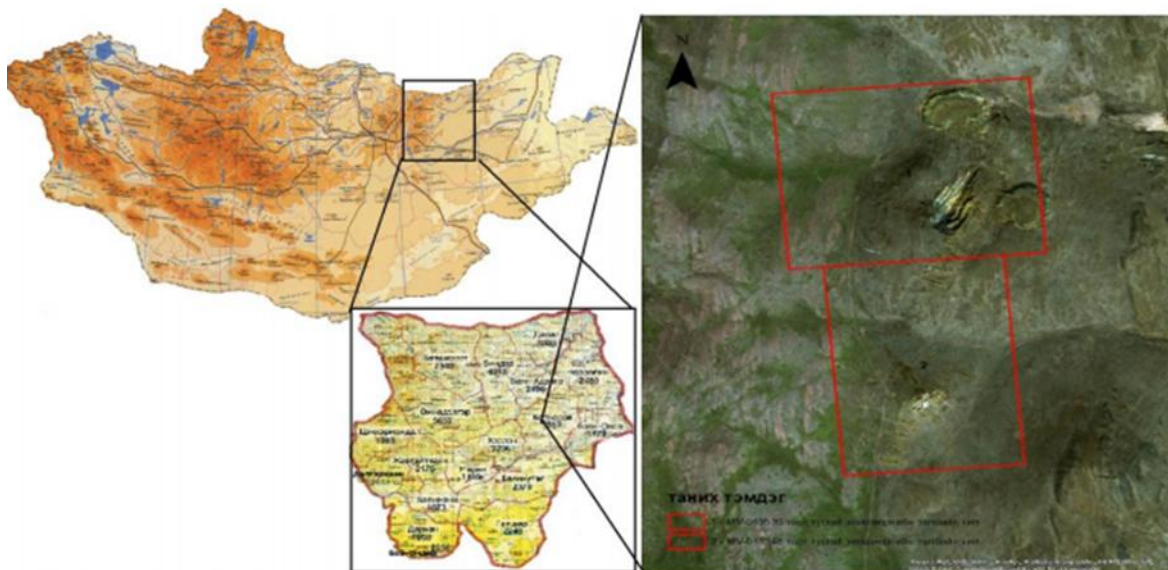
Төсөл хэрэгжүүлэгч: “Мальфлюорит” ХХК

Улсын бүртгэлийн дугаар: 901223069

Регистрийн дугаар: 5366941

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-013348 /41.57га/
MV-013539 /49.82 га/

Төслийн байршил: Төслийн талбай нь Улаанбаатар хотоос зүүн хойшоо 485 км, Хэнтий аймгийн Батноров сумын төвөөс баруун хойш Бэрх тосгоноос хойш 30 кмт Батноров сумын Баян багийн нутагт харьяалагдана.

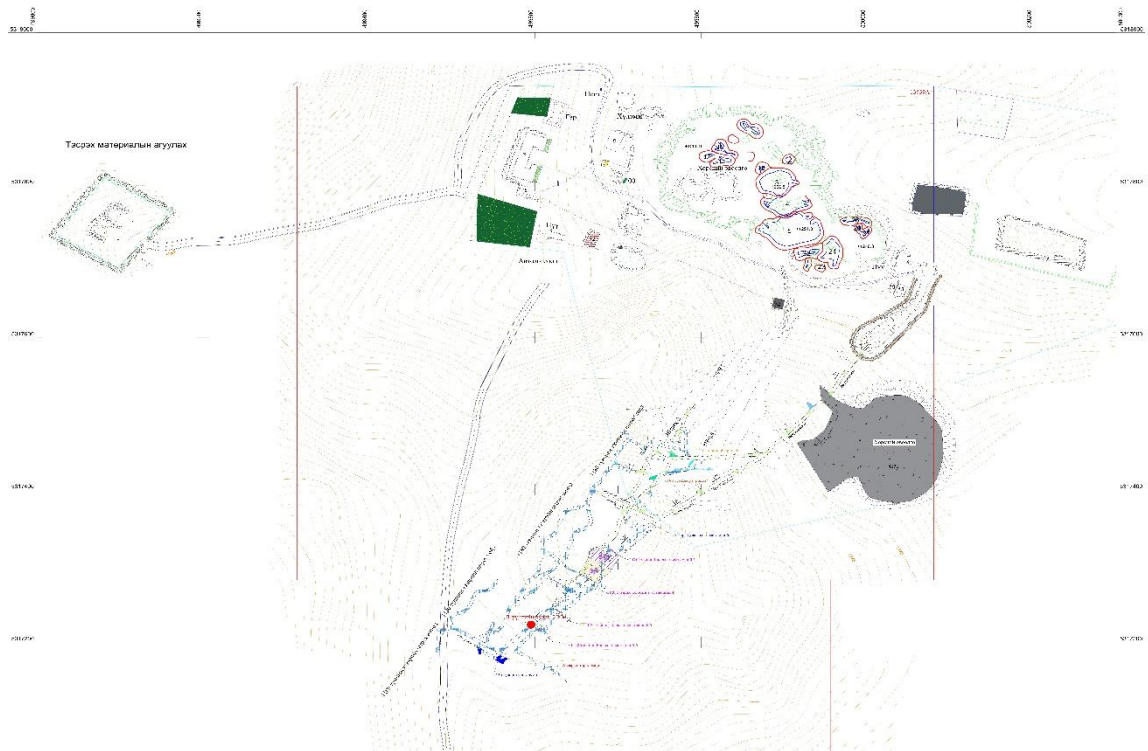

Зураг 1.Төслийн байршил

Уурхайн одоогийн байдал

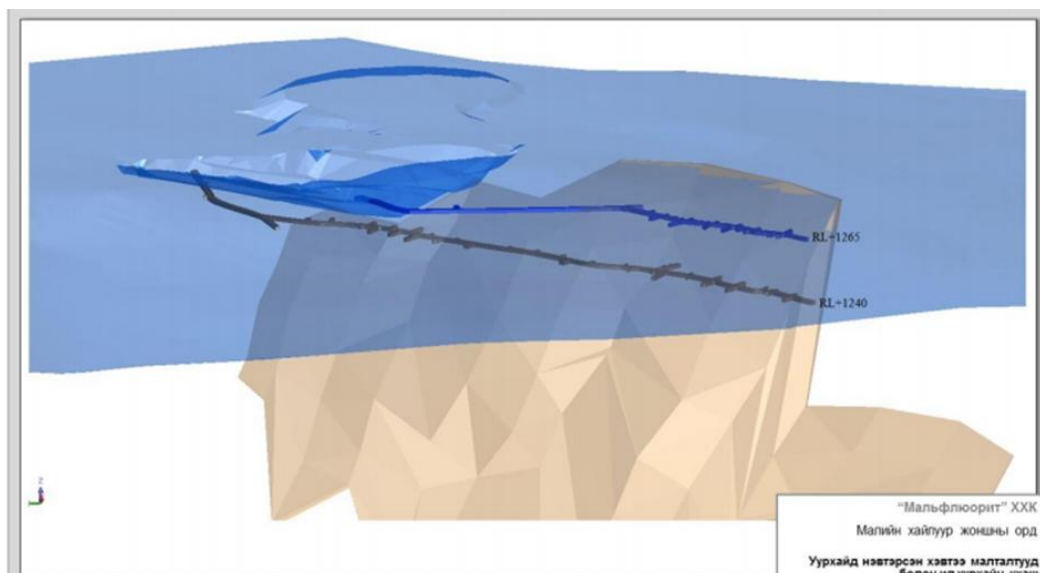
Малийн уурхайн 2-р хүдрийн биетийн зүүн хойд гарш хэсэгт ил уурхайн олборлолт явуулж байсан бөгөөд ил уурхайн ухаш 10-59 м гүнтэй, 130 м өргөнтэй, 260 м урттай байна. Ил уурхайн ёроол +1243 м-ийн түвшинд байгаа ба ил уурхайн ёроолын өргөн 3-5 м өргөнтэй, траншейн налуу 3-4 градус байна.

Шинээр +1150 түвшин хүртэл налуу амны малталт нэвтрэлтийн ажил явуулж +1210, +1180, +1150 гэсэн гурван түвшинд бэлтгэл малталтуудыг ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Зураг 2. Ил уурхайн одоогийн байдал

Малийн жоншны ордын 2-р хүдрийн биет дэх геологийн нийт нөөц C1 болон C2 зэргээр 1899.4 мян.тн (CaF_2 захын агуулга 20% үед) бөгөөд үүнээс +1240 м, +1265 м түвшингүүдэд нэвтэрсэн хэвтээ малталтуудаас дээш орших блокуудад олборлолт явуулан нийт 63.6 мян.тн хүдэр олборлосон байна. +1265 м-ийн түвшний хэвтээ малталт нь 300 орчим м урттай ба ил уурхайн баруун хананы +1265 түвшин дэх аюулгүйн бермээс эхэлж нэвтэрсэн байна. Харин +1240 м-ийн түвшин дэх хэвтээ малталтыг ил уурхайн амнаас баруун урагш 45 м-ийн зайд +1259 түвшингээс налуу ам нэвтэрч +1240 м түвшинд хэвтээ малталт нэвтэрсэн байна. +1240 м-ийн түвшин дэх малталтын урт 500 м орчим байна.

Зураг 3. Уурхайд нэвтэрсэн хэвтээ малталтууд болон ил уурхайн ухааш

Ашиглалтын систем: Хүдрийн биет баруун хойш 31-46° өнцгөөр унах буюу уналын өнцөг дунджаар 400 байна. Унал дагуугаа хүдрийн биет мэшил хэлбэрийн бөгөөд зарим хэсэгтээ өргөссөн тогтоцтой. Хүдрийн биетийн зузаан ба агуулга нь маш жигд бус бөгөөд хүдрийн биетийн зузаан 2.0- 11.0 м буюу +890 м-ээс +1040 м түвшинд дунджаар 2 м, +1040 м-ээс +1290 м түвшинд дунджаар 7 м зузаантай байна. Ордын уул-геологи, уул-техникийн нөхцөлүүдийг харгалзан 2 м-ээс бага зузаантай хүдэр буюу +1040 м-ээс түвшнээс доош орших хүдрийг хүдэр хоршоолох ашиглалтын системээр, 2 м-ээс дээш зузаантай буюу +1040 м-ийн түвшнээс дээш орших хүдрийг дэд давхраар нураах ашиглалтын системээр тус тус ашиглахаар сонголоо. Хүдрийг хоршоолон ашиглах ашиглалтын систем: Энэ систем нь бэлтгэл болон огтлолын ажлын хэмжээ, модон материалын зарцуулалт бага, нураагдсан хүдрийн бэлэн нөөцтэй байдаг тул үйлдвэрлэлийн хүчин чадлыг тогтмол байлгах боломжтой. Хүдрийг зөөх, олборлолтын орон зайг бэхлэх ажлын хэмжээ хамгийн бага, өрөмдлөг тэсэлгээний ажлын үр ашиг өндөр байдаг зэрэг давуу талтай. ОХУ-д судал хэлбэрийн ордын 40 гаруй хувийг хүдэр хоршоолох системээр ашигладаг бөгөөд АНУ, Канад, БНАСУ, Герман, Болгар болон бусад орнуудад мөн өргөн хэрэглэж байна. Манай улсын ихэнх далд уурхайнуудад энэ системийг ашигладаг.

Мөргөцгийн бүтэц: Хүдрийн биетийн суналын дагуу байрлах бөгөөд олборлолтын талбай буюу мөргөцгийн өргөн нь хүдрийн биетийн зузаантай ижил, урт нь 50 м, өндөр нь 25 м байна.

Бэлтгэл ажил ба нэвтрэлт: Хүдрийн биетийн доогуур штрек нэвтрэнэ. Хүдрийн биетэд нэвтэрсэн штрекээс дээш блокийн восстающий, цонх малталт, холбоос малталт, хүдэр буулгуур нэвтрэнэ.

Өрөмдлөг ба тэсэлгээ: Блокод холбоос малталтууд нэвтрч блокийг ашиглалтад бэлдсэний дараа мөргөцгийн тааз руу босоо чиглэлтэй шпур өрөмдөн шпурын цэнэгийн аргаар нураана. Өрөмдлөгийн ажлыг гар перфератораар гүйцэтгэх ба шпуруудийг 2.0 м урттай догол болгон өрөмдөж дараа нь тэсэлнэ. Тэсэлгээний дараа агааржуулалт хийж орчныг ажилд бэлдэнэ.

Агааржуулалт: Цэвэр агаар нь квершлаг, штрекээр дамжин олборлолтын мөргөцөгт хүрнэ. Бохир агаар нь ногоо жигүүрийн цонх малталт, восстающийгаар дамжин агаар агааржуулалтын штрекээр дамжин гадагшилна. Тэсэлгээний дараах агааржуулалтыг богино хугацаанд гүйцэтгэхийн тулд хэсэгчилсэн агааржуулалт ажиллуулна.

Хүдэр гаргалт: Мөргөцгөөс хүдрийг тэслэн нураасны дараа 25-35 хувийг нь доош хүдэр буулгуураар дамжуулан буулгана. Хүдрийн биетийн уналын өнцөг дунджаар 40 градус тул ихэнх хүдэр өөрийн жингээр доош унахгүй тул хүдрийг скреперээр татаж хүдэр буулгуурт унагаана. Тогтворжилтгүй хэсэгт хамгаалалт бэхэлгээ хийх

шаардлагатай. Хүдэр буулгуур дахь нөөцийг бүрэн буулгасны дараа хүдрийг бүрэн буулгаж олборлоно.

2025 Онд уурхайн ажиллах горим, календарь төлөвлөлт: Малийн хайлуур жоншны далд уурхайн газрын доор ажилчид нь хоногт 3 ээлжтэй, ээлжийн үргэлжлэх хугацаа 8 цаг харин газрын дээрх ажилчид нь хоногт 2 ээлжтэй, ээлжийн үргэлжлэх хугацаа 10 цаг байхаар Уулын ажлын төлөвлөгөөнд тооцсон байна.

Хүснэгт 1. Уурхайн ажиллах горим

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Газрын доор	Газрын дээр
1	Хуанлийн хоног	Хоног	275	275
2	Баяр ёслол тооцсон хоног	Хоног	15	15
3	Завар үйлчилгээ тооцсон хоног	Хоног	24	9
4	Жилд ажиллах хоног	хоног	236	251
5	Хоногийн ажлын горим	ээлж	3	2
6	Ээлжийн хугацаа	Цаг	8	12
7	Хоногт ногдох ажлын нийт цаг	Цаг	24	24
8	Жилд ногдох ажлын нийт цаг	цаг	5664	6024
Ээлжийн цаг ашиглал				
9	Наряд авах	Мин	20	20
10	Хоолны цаг	Мин	60	60
11	Ээлж хүлээлцэх	Мин	20	20
12	Бусад	Мин	10	10
13	Ээлжин дэх сул зогсолт	Мин	110	110
14	Ээлжийн үргэлжлэх нийт хугацаа	Мин	8	9
15	Ээлжийн цэвэр ажиллах цаг	Цаг	6.17	7.17
16	Хоногт ажиллах цаг	Цаг	18.5	14.3
17	Ээлжийн цаг ашиглалт	Цаг	77%	80%
18	Жилд ажиллах цэвэр ажлын цаг	Цаг/жил	4370	4820

Далд уурхайн хүчин чадал: Далд уурхайд ажиллах тоног төхөөрөмж, тэдгээрийн бүтээл, уул техникийн нөхцөл, зэрэгт үндэслэн техник эдийн засгийн үндэслэлд хүчин чадлыг 150.0 мян.тн хүдэр олборлох хүчин чадалтайгаар тооцоолсон. Далд уурхайн төлөвлөлтөөр 2025 онд 41.3% дундаж агуулга бүхий 150,000 тн хүдэр олборлолтонд өртөхөөр байна.

БАЯЖУУЛАХ ҮЙЛДВЭР

Төсөлд ордын талбайд баригдах хүдэр бутлан ялгах цехийн үйл ажиллагааг жилийн 304 хоногт, 1 ээлжээр, нэг ээлжийн ажлын цагийн үргэлжлэх хугацааг 12 цаг байна. “Мальфлюорит” ХХК нь өөрийн эзэмшлийн Маль хайлуур жоншны ордыг компанийнхаа санхүүгийн өнөөгийн байдал болон ордын дэд бүтцийн хөгжлөөс алсдагдсан байдалд тулгуурлан тус ордод хамгийн үр ашигтай зардал багатай ашиглалтын технологийг нэвтрүүлэх, ордоос олборлосон хүдрийг зардал багатай технологиор боловсруулж жоншны баяжмал үйлдвэрлэн БНХАУ, ОХУ-ын зах зээлд нийлүүлэхээр төлөвлөсөн. Эхний ээлжинд ордод хүдэр бутлан ялгах цех байгуулж хүдрийг -75мм хүртэл бутлан, бутлагдсан хүдэрт гар ялгалт хийж ФК75 агуулга бүхий жоншны баяжмал, 28.5% агуулга бүхий засварын бүтээгдэхүүн болон хаягдал гэсэн гурван бүтээгдэхүүн гаргана. Завсрын бүтээгдэхүүнийг бэлтгэсэн тусгай талбайд хурааж, хаягдлыг хаягдлын овоолгод овоолно. 2025 онд баяжуулах

үйлдвэрийн барилгын бүтээн байгуулалтын ажлууд эхэлж 2026 оны 06 сард ашиглалтанд орно. Иймээс БОННУ-д тусгагдсан зардлаас баяжуулах үйлдвэртэй холбоотой зардлуудыг хасаж 2025 оны төлөвлөгөөг боловсруулсан болно.

Хүдэр бутлан ялгах цехийн хүчин чадал, ажиллах горим: Хүдэр бутлан ялгах цех нь жилийн 4 улиралд тасралтгүй ажиллагаатай байх бөгөөд Монгол улсын хууль тогтоомжуудад заасны дагуу олон нийтээр амрах, баяр ёслолын хоногууд, цаг агаарын саатал, ээлжит засвар үйлчилгээ зэрэг хүчин зүйлүүдийг тооцон бодитоор 305 хоног ажиллахаар байна.

Хүснэгт 2. Хүдэр бутлан ялгах цехийн ажиллах горим

№	Үзүүлэлт	Нэгж	2021 он
1	Төслийн нийт хуанлийн хоног	хоног	365
2	Урсгал засвар	хоног	12
3	Баяр ёслол	хоног	15
4	Жилд ажиллах бодит хоног	хоног	338
5	Өдрийн хуанлийн цаг	цаг	24
6	Нэг ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	цаг	12
7	Өдрийн ээлж	ээлж	1
8	Цаг ашиглалт	%	85
9	Өдөрт ажиллах бодит цаг	цаг	10
10	Жилд ажиллах бодит цаг	цаг	3,448
11	Цагийн хүчин чадал	тн/цаг	23.0
12	Хоногийн хүчин чадал	тн/хоног	234.4
13	Жилийн хүчин чадал	тн/жил	79,236

2. Байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга

Төсөл хэрэгжих орчны тухай: Тусгай зөвшөөрлийн талбай нь Монгол орны физик газарзүйн мужлалаар Дагуур Монголын хээрийн их муж, Дагуурын уулын хээрийн муж, Улз голын сав газрын тойрогт багтана. Хэнтий аймгийн Батноров сумын зүүн хойд хэсэгт орших төслийн талбай нь Хэнтийн уулархаг мужийн Хойд Хэрлэн-Өмнөд Улзын хагарлын мужийн завсарын бүсэд оршино. Уг дүүрэг нь далайн түвшинээс дээш 1250-1450 м өргөгдсөн намхан уул толгодорхог гадаргуутай юм. Талбайн усан хагалбар болох нам уулс, гүвээ нь өргөрөгийн дагуу чиглэлтэй урт, нарийн сунасан тогтоцтой бөгөөд энэ нь тухайн дүүргийн тектоник эвдрэлийн чигтэй давхацдаг. Төсөл хэрэгжих талбай нь Монгол орны хөрс-газарзүйн мужлалаар хөрс био-уур амьсгалын Хангайн хөрсний их мужийн Хэнтийн мужид багтана. Тус мужийн төв хэсэгт хамгийн өндөр өргөгдсөн /үнэмлэхүй өндөр нь 2400-2750м/ Хэнтийн гол нуруу орших бөгөөд түүнээс тал бүр тийш салбарласан уулс аажим намссаар бэсрэг уулс болон улмаар ухаа гүвээт талд шилжинэ. Төсөл хэрэгжих талбайн орчинд хар хүрэн, сайргархаг хар хүрэн, алювийн бараан хөрс зонхилно. Цаг уур, уур амьсгалын мужлалтаар чийглэгдүү хүйтэвтэр зунтай бүсийн, хахир өвөлтэй мужид хамаарна. Судалгаа явуулсан нутаг нь ургамал газарзүйн мужлалаар Евразийн хээрийн их муж, Дорнод Азийн Улз-Хэрлэнгийн тойрогт хамаарагдана

Уур амьсгал: Энэ бүсэд хур тундас жилд 250-300мм ордог. Нийт хур тундасны 70-80% нь дулааны улирал буюу зуны 3 сард ордог байна. Энд өвөлдөө 11.20-03.20 хүртэл цасан бүрхүүлтэй байдаг. Жилийн дундаж агаарын хэм 0- -2 0C байгаа боловч агаарын температурыг ултралын байдлаар авч үзвэл темдратурын хэлбэлзэл харьцангуй эрс тэс байдалтай буюу өвөлдөө -430C хүртэл хүйтэрч зундаа +400C хүртэл халдаг. Энэ бүс нутагт өвлийн улиралд нэн хүйтэн өдөр буюу -300C-ээс хүйтэн өдөр 30-40 өдөр, зуны улиралд нэн халуун өдөр буюу +300C-ээ халуун өдөр 20-30 өдөр тохиолддог байна. Энэ бүсэд зонхилох салхи нь баруун болон баруун урд зүгээс салхилах бөгөөд бусад зүгээс харилцан адилгүй бага хүчээр салхилдаг байна. Энд хүчтэй буюу 15м/с-ээс илүү хурдтай салхитай өдөр 10 өдөр байдаг бана мөн энэ бүсэд шороон шуурга жилийн 10-30 өдөрт, цасан шуурга 3-5 өдөрт салхилдаг.

Гадаргын ус: Тус төслийн талбай нь Номхон далайн ай савд, Улз голын сав газарт хамаарагдана. Гидрогеологийн мужлалаар улирлын дунд зэрэг тэжээлтэй, Монголын Дорнод хэсгийн дэд мужид оршино. Гадаргын болон газрын доорхи ус нь номхон далайн ай савд хамаарагдах ба голын сүлжээний нягтшил харьцангуй бага буюу 0.05км/км² , гол мөрний нийлбэр урсац нь 2-3л/с км² , хур борооны үерийн хамгийн их урсац 10-30мм, шар усны үерийн хамгийн их урсац 4-20мм бөгөөд хаврын шар ус, зуны хур борооны усаар үерлэдэг шинж чанартай. Голын тэжээлийн хувьд газрын доорх ус 20%, цасны ус 25%, хур борооны ус 55% байна. Хур тунадасны жилийн нийлбэр нь 300-400мм боловч нийлбэр ууршилт нь 200-250мм-т хүрдэг байна. Зуны улиралд усны гадаргаас уурших ууршилт 900-1100мм ба энэ нь

зарим жижиг гол, нуурууд ширгэх шалтгаан болдог. Тухайн нутаг дэвсгэр дэх гадаргын усны нийт нөөц 1.51км^2 , үүнээс ашиглаж болох 0.15км^2 , газрын доорхи усны 0.30км^2 нь ул хөрсний ус бөгөөд ашиглаж болох боломжит нөөц нь 0.20км^2 юм. Аймгийн хэмжээнд авч үзвэл усны ашиглах боломжит нөөц нь 1096 мян м³ /жил, 1км^2 талбайд ногдох усны нөөц нь 8.87м^3 /жил, 1 хүнд ногдох усны нөөц 16.63м^3 /жил байна. Төслийн талбайн гадаргын усны томоохон илэрц нь Улз гол юм. Голын үндсэн тэжээл нь хурын ус тул 5 болон 6-р сард голын ус эрс татарч хамгийн нам түвшинд буухад усны зарцуулга ойролцоогоор 2-3 м/сек орчим буюу түүнээс ч бага болно.

Хөрсөн бүрхэвч: Төсөл хэрэгжих талбай нь Монгол орны хөрс-газарзүйн мужлалаар хөрс био-уур амьсгалын Хангайн хөрсний их мужийн Хэнтийн мужид багтана. Тус мужийн төв хэсэгт хамгийн өндөр өргөгдсөн /үнэмлэхүй өндөр нь 2400-2750м/ Хэнтийн гол нуруу орших бөгөөд түүнээс тал бүр тийш салбарласан уулс аажим намссаар бэсрэг уулс болон улмаар ухаа гүвээт талд шилжинэ. Төсөл хэрэгжих талбайн орчинд хар хүрэн, сайргархаг хар хүрэн, аллювийн бараан хөрс зонхилно.

Ургамлан нөмрөг: Монгол орны физик газарзүйн мужлалаар Дагуур-Монголын хээрийн их муж, Дагуурын уулын хээрийн муж, Улз голын сав газрын тойрогт багтана. Судалгаа явуулсан нутаг нь ургамал газарзүйн мужлалаар Евразийн хээрийн их муж, Дорнод Азийн Улз-Хэрлэнгийн тойрогт хамаарагдана. Уулын хөндий, энгэр хажуугийн хормой дагасан уулын хар шороон ба хар хүрэн хөрстэй газрын алаг өвс-улалж-жижиг дэгнүүлт үетэнт, гэхдээ голчлон биелэг өвс зонхилно. Эдгээрт Крыловын Хялгана, Сунагар Биелэг, Агь, Хялгасан Дэвхэргийн цагаан, Гмелиний Шарилж, Бариулт Бүйлээс зэрэг ургамлын бүлгэмдэл орно.

Амьтны аймаг: Төслийн талбай орчимд газар сүүгээр бойжигч амьтдын зүйлийн бүрдэлд 6 баг 11 овог 22 төрөл 27 зүйл хөхтөн тарсан байна. Шувууны бүлгэмдэлд 11 багийн 43 зүйл шувууг бүртгэв. Эдгээр шувуу нь суурин, өндөглөж зусдаг, дайрч өнгөрдөг, тохиолдлын шинжтэй, ховор элбэг зэргээр янз бүрийн байдалтай байгаа бол хоёр нутагтан мөлхөгчдийн анги төлөөлөгчдөөс монгол бах, могой гүрвэл, рашааны могой, бамбай хоншоорт могой зэрэг 4 зүйл хүйтэн цуст амьтад тохиолдоод байна. Үүнээс зарим хөхтөн тухайлбал Саарал чоно, шар үнэг, хярс, дорго, мануул зэрэг хөхтөн нь Адаг орчим хэвийн, Бор-Өндөр орчим цөөн нутагшсан.

3. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт

“Маль” хайлуур жоншны орд ашиглах төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бүрэлдэхүүн тус бүрээр дараах байдлаар тодорхойлов.

3.1. Агаарын чанар, түүнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Уулын ажлын явцад үүсэх тоосжилтын сөрөг нөлөөлөл дунд ангилал
- Уурхайн гадаад болон дотоод овоолгоос үүсэх тоосжилтын сөрөг нөлөөлөл дунд ангилалд
- Хөрсний овоолго үүсгэснээс гарах тоосжилтын сөрөг нөлөөлөл дунд ангилалд
- Бүтээгдэхүүн тээвэрлэж буй машинаас асарч болох тоосжилтын сөрөг нөлөөлөл бага ангилалд
- Уурхайн механизмуудын яндангаас ялгарах хорт хийн сөрөг нөлөөлөл дунд ангилалд хамаарагдаж байна.

3.2. Хөрс болон газрын хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Уурхайн ашиглалтын талбай, шимт хөрс хуулалтын сөрөг нөлөөлөл их ангилалд
- Газрын хэвлийд үүсэх хоосон орон зайн сөрөг нөлөөлөл их ангилалд
- Хөрсний овоолгын сөрөг нөлөөлөл дунд ангилалд
- Уурхайн барилга байгууламж барих талбайн сөрөг нөлөөлөл бага ангилалд
- Хүнд машин механизмаар тээвэрлэлт хийх сөрөг нөлөөлөл дунд ангилалд
- Ахуйн болон үйлдвэрийн хог хаягдлын сөрөг нөлөөлөл дунд ангилалд
- Машин механизмын шатахуун, тослох материал далд задгай асгарахад сөрөг нөлөөлөл бага ангилалд хамаарагдаж байна.

3.3. Ургамлын аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Уурхайн хэмжээнд нийт 24.2 га талбайн ургамалан нөмрөг устана.
- Хотхоны үйл ажиллагаатай холбоотой, засварын газар сэлбэгийн агуулах, засварын талбай, ШТС, нийт 2.35 га талбайн ургамалан нөмрөг устана.
- Уурхайн шороон зам талбайн ургамалан нөмрөг устана.
- Барилга, газар шорооны ажил хийгдэх талбай орчимын ургамалан нөмрөг хүний хөл, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнөөр талхлагдан доройтно.
- Эвдэрсэн хөрснөөс үүсэх тоосжилт нь ургамлын бүтцийн өөрчлөлт, ургалтанд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй.
- Төслийн талбайн нөлөөллийн бүсийн малчдын бэлчээр хумигдах, бэлчээрийн ургамалд дам нөлөөлж болзошгүй

3.4. Усан орчин, түүнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төслийн явцад гадаргын усанд үзүүлэх нөлөөлөл маш бага буюу нөлөөгүй ангилалд
- Төслийн явцад гүний усанд үзүүлэх нөлөөлөл бага ангилалд
- Ахуйн болон бусад хэрэглээний ус ашигласнаар усны нөөцөд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл дунд ангилалд
- Хог хаягдлын нөлөөгөөр усны чанарт үзүүлэх нөлөөлөл бага ангилалд
- Ус шүүрэлтээс үүсэх нөлөөлөл маш бага буюу нөлөөгүй ангилалд хамаарагдаж байна.

3.5. Амьтны аймаг, түүнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Техник технологийн дуу чимээнээс үүдэн амьтад үргэх нөлөөлөл бага ангилалд
- Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнөөс амьтад дайжих нөлөөлөл дунд ангилалд
- Уулын ажлын нөлөөллөөр мэрэгч болон бичил биетний амьдрах орчин устана
- Хатуу шингэн хог хаягдлын нөлөөлөл бага ангилалд
- Олборлолт явуулах явцад хөрсний найрлага өөрчлөгдөн хөрсний бичил биет организмуудын зүйлийн бүрдэл өөрчлөгдөх нөлөөлөл бага ангилалд хамаарагдаж байна.

3.6. Нийгэм эдийн засагт учруулах нөлөөлөл

- Уурхайн үйл ажиллагаанаас бий болох дуу чимээ, шороо тоос, хүн, машин техникийн хөдөлгөөнөөс болж орон нутгийн ард иргэдийн эрүүл мэнд, амгалан тайван байдал алдагдаж болзошгүй.
- Бэлчээрийн хомсдол үүсэх.
- Орон нутгийн ард иргэд төсөлтэй холбоотой янз бүрийн санал, гомдол, эсэргүүцэлтэй тулгарч болзошгүй.
- Төслийн татвар хураамжаар орон нутгийн орлого нэмэгдэх бөгөөд үүний үр дүнд тухайн орон нутгийн нийгмийн үйлчилгээнд хөрөнгө оруулалт болно.
- Уурхайн үйл ажиллагаа эхэлснээр ажлын байр нэмэгдэж, малчид болон орон нутгийн хувиараа бизнес эрхлэгчид хамтран ажиллах боломжтой.

4. 2025 оны байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайланд тусгасан байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө болон орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг үндэслэн байгаль орчныг хамгаалах талаар авах удирдлага зохион байгуулалтын болон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээ, компаний байгаль орчны бодлогын зорилгод нийцүүлэн төслөөс байгаль орчинд учруулах сөрөг нөлөөллийг боломжит бага утганд тогтмол барих, уг төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хугацаа, хөрөнгө зардлыг бодитойгоор тооцож тусгах нь энэхүү төлөвлөгөөний гол зорилго болно.

Мөн “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд 0.38 га талбайд 900 ширхэг мод тарьж ургуулах, арчлах, нутагшуулах, цаашид тарьж ургуулах модны тоог нэмэх зорилго тавин ажиллахаар төлөвлөж байна.

5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Төслийн үйл ажиллагаанаас үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх үүднээс дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт орших MV-013348, MV-013539 тоот ашиглалтын тусгай зөвшрөөлийн талбайд орших “Мааль, Маль” нэртэй хайлуур жоншны уурхайн 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 3.Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах цар хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Агаар орчин									
1	Уурхайн олборлолт, тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанаас агаарт тоосжилт үүсэх	Уурхайн дотоод шороон замыг тогтмол засаж сайжруулах, нягтаршуулах, усалгаа хийх. Уурхайн тээвэрлэлтийн замын тогтмол маршрутыг төлөвлөж, шаардлагагүй олон салаа замыг гаргахгүй байх. Уурхайн замд тээврийн хэрэгслийн хурдыг хязгаарлах зохицуулалт хийх. Уурхайн олборлолтын талбай, түр зам, ажилдын кемп зэрэг газруудад агаарын тоосжилтын хэмжилтыг тогтсон хуваарийн дагуу хийх, зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтэрсэн тохиолдолд тоос бууруулах арга хэмжээг авах	Уурхайн дотоод зам, тээвэрлэлтийн зам, гол ам, уурхайн түр зам, ажилчдын кемп	м ²	1 м ² талбайг 2л усаар	1	500 000	6-10-р сар	MNS 4585:2016 MNS 3384-82 MNS 12.055- 9
2	Уурхайн олборлолт, ачиж буулгах, хөрсний	Тээврийн хэрэгслүүдийн орчны агаарт бий	Машин техникүүд	га	MV-013348 /41.57га/	2	Үйл ажиллагааны		

Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт орших MV-013348, MV-013539 тоот ашиглалтын тусгай зөвшрөөлийн талбайд орших “Мааль, Маль” нэртэй хайлуур жоншны уурхайн 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	овоолго гэх мэт үйл ажиллагаанд ашиглах тээврийн хэрэгслээс хорт хий ялгарах	болгох бохирдлыг багасгах үүднээс засвар үйлчилгээг тогтмол хуваарийн дагуу хийх, ашиглалтын хугацаа дууссан, утаа ихээр ялгаруулдаг машин техникийг үйл ажиллагаанд ашиглахгүй байх			MV-013539 /49.82 га/		зардалд орсон		
Хөрсөн бүрхэвч									
3	Хөрс хуулах, олборлох, овоолго байгуулах явцад ургамал талхлагдан хөрс эвдрэлд орж, газрын тогтоц, хэлбэр, төрх өөрчлөгдөж ухагдаж эвдэрнэ.	Хог хаях, шатах тослох материал асгах, хөрсний бохирдол үүсгэхээс сэргийлэх, олон салаа зам гаргахгүй байх талаар жолооч операторуудад сургалт явуулах.	Уурхайд ашиглах машин, механизмуудад	ширхэг	-	3	500 000	5-9 сар	MNS 4969:2000
4	Олон салаа зам гарснаар хөрсөн бүрхэвчийн элэгдэл, эвдрэлийн эрчим нэмэгдэнэ.	Уурхайн дотоод болон гадаад тээврийн замын дагуу шаардлагатай газруудад тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах	Уурхайд ашиглах машин, механизмуудад	м2	MV-013348 /41.57га/ MV-013539 /49.82 га/	300	Үйл ажиллагааны зардалд орно.	5 сар	
5	Биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлын үр дүн шимт хөрсний чанараас хамаарна. Шимт хөрсний чанар муу байх нь нөхөн сэргээлтийн ажлыг үр дүнгүй болгож экосистемд сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ.	Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрсний хуулалт, хадгалалт, овоолгыг MNS 5916:2008 стандартын дагуу хийж, тусад нь овоолго үүсгэж хадгалах	Тусгай зөвшөөрлийн талбайн хүрээнд				Үйл ажиллагааны зардалд орно.	2025 он	
Усан орчин									

Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт орших MV-013348, MV-013539 тоот ашиглалтын тусгай зөвшрөөлийн талбайд орших “Мааль, Маль” нэртэй хайлуур жоншны уурхайн 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

6	Уурхай ажилчдын унд, ахуйн хэрэглээ, зам талбайн усалгаанд ашиглах усыг зөв зохистой зарцуулах	Ус ашиглах гэрээ, боломжит нөөцийн дүгнэлтэнд заасан хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байх	Тусгай зөвшөөрлийн талбайн хүрээнд	м³	-	25	Үйл ажиллагааны зардалд орно.	5 сар	
Амьтны аймаг, ургамлан нөмрөг									
7	Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтдын амьдрах орчныг удаан хугацаагаар хомсдуулах	Орд орчмын амьтны зүйлийн бүрдэл, тархац судалгаа хийх	Уурхайн тусгай зөвшөөрлийн талбайн ойр орчимд	га	MV-013348 /41.57га/ MV-013539 /49.82га/	-	1 000 000	Уурхайн ашиглалтын бүх цаг үед	-
8	Уурхайн бүсэд амьтад орж үрэгдэх, дуу чимээний нөлөөллөөс үргэж дайжих	Уурхайн бүсэд хамгаалалтын хашаа барих	Тусгай зөвшөөрлийн талбайн хүрээнд				Үйл ажиллагааны зардалд		
9	Машин техникийн аюулгүй ажиллагаа алдагдан шатах тослох материал асгарах, улмаар ургамлан бүрхэвч бохирдож болзошгүй	Тээврийн хэрэгслүүдийн техник үйлчилгээг цаг тухайд нь зориулалтын хатуу хучилттай талбайд хийх	Тусгай зөвшөөрлийн талбайн хүрээнд				Үйл ажиллагааны зардалд		
Нийт зардал							2 000 000		

6. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

2025 онд нөхөн сэргээлтийн ажил төлөвлөөгүй.

Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт орших MV-013348, MV-013539 тоот ашиглалтын тусгай зөвшрөөлийн талбайд орших “Мааль, Маль” нэртэй хайлуур жоншны уурхайн 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

7. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүснэгт 4. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Биологийн төрөл зүйлийн олон янз байдлыг хамгаалан авч үлдэх, тэдгээрийн амьдрах орчин нөхцөл байдлыг сайжруулах ажлыг төсөл хэрэгжих талбайгаас өөр талбайд бүрэлдүүлэх	Хэнтий аймгийн Батноров сумын Баян багийн нутагт байрлах Цог-Өндөр нэртэй орхигдсон карьерт техникийн нөхөн сэргээлт хийх	га, м ³	0.6	6 500 000	6 500 000	8-р сард	БОНБНУ-ний тухай хуулийн 3.1.11-д зааснаар “Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах”

8. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Тус төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болох хаягдлыг авч үзвэл, ахуйн хатуу хог хаягдал, уурхайн хотхоны хэрэгцээнээс хаягдах бохир ус (хоолны газар, усанд орох газар, ариун цэврийн өрөө гэх мэтээс), үйлдвэрийн техникийн үйл ажиллагаанаас үүсэх хаягдал ус, техникт ашигласан хаягдал тос, маслын хаягдал зэргээс бүрдэж байна.

Тэдгээр хатуу, шингэн хаягдлыг хадгалах, зайлуулах тус бүлэг тусгасан болно. Хог хаягдлын менежмент нь хүний эрүүл мэндийг хамгаалах, ажилчид, нутгийн оршин суугчдын ажиллаж амьдрах таатай нөхцлийг бүрдүүлэх, хүрээлэн буй орчинд дам үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад чиглэсэн болно.

Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт орших MV-013348, MV-013539 тоот ашиглалтын тусгай зөвшрөөлийн талбайд орших “Мааль, Маль” нэртэй хайлуур жоншны уурхайн 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 4.Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ахуйн хог хаягдал	Уурхайн орчинд аюултай, дахин ашиглах, энгийн гэсэн хог хаягдлын ангилах ялгалтын савнуудыг байрлуулах.	кг	250 000	2	500 000	7-8-р сард	Хог хаягдлын тухай хууль
		Дахин ашиглагдахгүй хатуу хог хаягдлыг цуглуулж нэгдсэн цэгт төвлрүүлэх, орон нутагтай хамтран ажиллах	тоо	200 000	2	400 000	7, 10-р сар	
2	Үйлдвэрийн хог хаягдал	Уурхайд ашиглаж буй машинаас гарсан дугуй, аккумулятор зэргийг зориулалтын талбайд хуримтлуулах	тоо	-	-	Үйл ажиллагааны зардалд орсон	Тухай бүрт	
3	Шингэн хог хаягдал.	Машинаас гарсан хаягдал тос масло болон бусад аюултай бодисуудыг зориулалтын талбайд хуримтлуулах, тусгай зөвшөөрөл бүхий компанид нийлүүлэх	тн	700 000	-	700 000	9-р сард	
Нийт зардал						1 600 000		

9. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө

Ажилчид, инженер, техникийн ажилтнууд ажлын хариуцлага алдах, ялангуяа үйл ажиллагааны явцад технологийн горим зөрчснөөс элдэв осол гарч, үйлдвэрлэлийн хэвийн ажиллагаа саатах, ажиллагсдыг эрүүл мэнд хохирох, хөдөлмөрийн чадвараа алдах, тахир дутуу болох, хүний амь нэс эрсдэх зэрэг осол аваар гарч болзошгүй тул аюулгүй ажиллагааг анхаарч ажиллах шаардлагатай.

Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт орших MV-013348, MV-013539 тоот ашиглалтын тусгай зөвшрөөлийн талбайд орших “Мааль, Маль” нэртэй хайлуур жоншны уурхайн 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 6.Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Түлшний агуулах, автомашин, ажилчдын байр, цахилгаан үүсгүүр бүхий газруудад гал түймэр гарах магадлалтай. Мөн хаврын хуурайшилт ихтэй өдрүүдэд тамхины цог зэргээс хээрийн түймэр гарч болзошгүй.	Бүх ажилчдыг гал түймэр унтраах сургалтанд хамруулах. Галын дохиолол, гал унтраах багаж хэрэгслийг шаардлагатай газруудад байршуулах Гал түймрээс сэргийлэх талаар анхааруулга, санамжийн хуудас хийж, шаардлагатай газруудад нүдэнд ил харагдахуйц газарт байршуулах.	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	1	500 000	500 000	Төслийн бүх хугацаанд	Байгалийн гамшгийн аюулыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр
2	Хүчтэй салхи шуурганы улмаас тоос ихээр босч ажилчдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх, тоосжилтоос үүсэх бусад нөлөөлөл	Хүчтэй салхи шуурганы үед уурхайн ажлыг түр зогсоох Автомашинуудын кабиныг битүүмжлэл сайтай болгох	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	1	Үйл ажиллагааны зардалд орсон		Төслийн бүх хугацаанд	Байгалийн гамшгийн аюулыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр
3	Хүчтэй аадар бороо, аянга цахилгааны улмаас ажлын байрны аюулгүй байдал, дэд бүтцийн байгууламж эвдэрч сүйдэх, цахилгаан тасрах, хүний амь нас, эрүүл мэнд хохирох	Шаардлагатай газруудад аянга зайлуулагч суурилуулах Аянга, цахилгаантай ширүүн бороотой үед гадаах ажлыг түр зогсоох	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	1	Үйл ажиллагааны зардалд орсон	-	Төслийн бүх хугацаанд	Эрүүл мэндийн тухай хууль
4	Ажилчид бэртэх, эрүүл мэнд хохирох, амь нас эрсдэх, уурхайн үйл ажиллагаа саатах, тоног төхөөрөмж эвдэрч гэмтэх	Ажилчдыг ээлжинд гарахын өмнө аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаанд хамруулах Жил бүр мэргэжлийн байгууллага, мэргэжилтний тусламжтайгаар ХАБЭА-н сургалт зохион байгуулах Осол аваар гарч хүний эрүүл мэнд хохирсон тохиолдолд яаралтай анхан шатны тусламж үзүүлэх, анхан шатны	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	1	2 000 000	2 000 000	Төслийн бүх хугацаанд	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль

Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт орших MV-013348, MV-013539 тоот ашиглалтын тусгай зөвшрөөлийн талбайд орших “Мааль, Маль” нэртэй хайлуур жоншны уурхайн 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

		тусламжийн эмийн санг ажилчдын байр бүрд байрлуулах						
5	Жолооч нарын санамсар болгоомжгүй үйлдлээс машин техникүүд мөргөлдөх, хүн амьтан дайрах, мөргөх зэргээр гэмтээж бэртээх гэх мэт осол аваар гарах	Жолооч нарыг аюулгүй ажиллагааны сургалтанд хамруулах, Анхааруулга, замын тэмдэг тэмдэглэгээг шаардлагатай газруудад байрлуулах Жолооч бүрийг даатгалд хамруулах Машины кабин бүрд эмийн сан, галын хор байрлуулах	Уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	1	500 000	500 000		
Нийт зардал						3 000 000		

10.Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө

Ашигт малтмалын тухай хуулийн 41-р зүйлийн 41,1-д “Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь хайгуулын болон ашиглалтын үйл ажиллагааны явцад худаг, өвөлжөө, хувийн болон нийтийн зориулалттай орон байр бусад барилга байгууламж болон түүх, соёлын дурсгалт зүйлсэд гэм хор учруулсан бол хохирлыг өмчлөгч, эзэмшигчид бүрэн хэмжээгээр нөхөн төлөх бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд тэдгээрийг шилжүүлэн байрлуулахтай холбогдсон зардлыг хариуцна” гэж заасан.

Хуулийн дээрх зүйл заалтын дагуу “Мальфлюорит” ХХК-ийн Малийн уурхайн тусгай зөвшөөрөлтөй талбай болон нөлөөллийн бүст газар эзэмших эрхийн гэрчилгээтэй айл өрх байхгүй байна. Иймд 2025 онд нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ төлөвлөөгүй.

11.Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

2023 оны 05-р сард хийгдсэн Археологи, Палеонтологийн судалгааны ажлын тайлангийн үр дүнгээр түүх, соёлын ямар нэгэн олдвор болон ургамал амьтны үлдэгдэл илрээгүй болно. 2025 онд түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ төлөвлөөгүй.

12. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Уурхайн ажиллагсдын удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээг дараах байдлаар зохион байгуулагдана. Үүнд:

- Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа бүрийн технологийн заавар, горим, стандарт, аюулгүй ажиллагааны шаардлага, заавар дүрмийг ажиллагсдад эзэмшүүлэх сургалтыг тогтмол зохион байгуулах.
- Ажиллагсдын хөдөлмөр хамгааллын аюулгүй ажиллагааг бүрэн хангаж Монгол Улсын “Хөдөлмөрийн тухай” хууль, “Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуйн нөхцлийг сайжруулах үндэсний хөтөлбөр”, “Аж ахуй нэгж байгууллагад хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуйн ажлыг зохион байгуулах дүрэм”, “Ашигт малтмалын ордыг далд аргаар олборлоход мөрдөх аюулгүй ажиллагааны нэгдсэн дүрэм”-ийн заалтуудыг мөрдлөг болгон ажиллах.
- “Байгаль орчныг хамгаалах тухай” хууль, эрх зүйн актууд, тогтоол журам шийдвэр, стандарт шаардлага, зөвлөмжийг судалж баяжуулан мөрдөх.

2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан арга хэмжээнүүдийг цаг тухайд нь авч хэрэгжүүлэх ажлыг доорхи удирдлага зохион байгуулалтын системийн дагуу биелүүлж ажиллах нь чухал гэж үзлээ.

Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт орших MV-013348, MV-013539 тоот ашиглалтын тусгай зөвшрөөлийн талбайд орших “Мааль, Маль” нэртэй хайлуур жоншны уурхайн 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 5.Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
1	Газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгааг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх.	Үйл ажиллагааны зардалд	2025 он	Уурхайн дарга болон Байгаль орчны мэргэжилтэн	
2	Ус ашиглах дүгнэлт гаргуулан, холбогдох газраас ус ашиглах зөвшөөрөл авах	Үйл ажиллагааны зардалд			
3	Уурхайд ажиллаж байгаа ажиллагсдын тухайн ажлыг хийж гүйцэтгэх мэдлэг чадварыг сайжруулах зорилгоор мэргэжлийн сургалтанд хамруулах	2 000 000	9 дүээр сар	Мэргэжлийн байгууллагатай хамтран сургалт зохион байгуулна.	
4	2025 онд байгаль хамгаалах талаар хийсэн ажлын жил бүрийн тайланг БОАЖЯ болон Хэнтий аймгийн байгаль орчны газарт хүргүүлэх	1 000 000	11 дүгээр сарын 1 ны дотор	Байгаль орчны мэргэжилтэн	2025 онд хийгдсэн ажлуудын биелэлтийн тайланг хүргүүлнэ.
	Нийт	3 000 000			

13.

13. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр нь Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоогдсонболзошгүй сөрөг нөлөөллийг тодорхой хугацааны давтамжтай хянах, тайлагнах, бууруулах, арилгах арга хэмжээ авахад тус хөтөлбөрийн зорилго оршино.

Тус орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр нь хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах болон төслийн үйл ажиллагаанд дараах үндсэн ач холбогдолтой. Үүнд:

- ✓ Байнгын хяналт шинжилгээ хийснээр төслөөс орчинд үзүүлж буй сөрөг нөлөөллийг тухай бүрт эрт илрүүлэх
- ✓ Тухайн илрүүлсэн сөрөг нөлөөллийг үндэслэн тодорхой цаг хугацааны дотор байгаль хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулах
- ✓ Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг тогтмол хийлгэн төр захиргааны байгууллагууд болон төсөл хэрэгжих орон нутгийн оршин суугч, иргэдэд танилцуулж байх нь төслийн цаашид тогтмол хэрэгжих нөхцлийг бүрдүүлэх юм.

“Мальфлюорит” ХХК-ийн “Мааль”, “Маль”-ийн хайлуур жоншны ордыг далд аргаар ашиглах бөгөөд төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчны төлөв байдалд үзүүлж буй өөрчлөлтийг хянах, шинжилгээ хийх, үр дүнг тайлагнах зорилгоор жил бүр хяналт шинжилгээний ажлыг мэргэжлийн байгууллагын тусламжтайгаар хэрэгжүүлдэг.

2025 онд хэрэгжүүлэх хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ, Гадаргын болон гүний усны хяналт-шинжилгээ, Хөрсний хяналт шинжилгээ, ундны ахуйн усны чанарын хяналт зэргээр явуулахаа төлөвлөгдөж байна. Энэ жилийн хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зорилго байгаль орчинд бохирдол нөлөөлөл байгаа эсэхийг тогтоох, шинжилгээний үр дүн стандартын түвшинд байгааг тогтооход оршино.

Хэнтий аймгийн Батноров сумын нутагт орших MV-013348, MV-013539 тоот ашиглалтын тусгай зөвшрөөлийн талбайд орших “Мааль, Маль” нэртэй хайлуур жоншны уурхайн 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 8. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
Агаар							
1	Тоос нийт (PM10, PM2.5), CO ₂ , NO ₂ , SO ₂ , H ₂ S	Уурхайн гол ам, ажилчдын хотхон, уурхайн зам, овоолго	7, 9 сард	Жилд 2 удаа	25 000	200 000	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, Агаарын чанар-хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ MNS 6063: 2010, Агаарын чанар техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585: 2016
Хөрсөн бүрхэвч							
2	Агрохими болон механик бүрэлдхүүн	Уурхайн шимд хөрсний овоолго ахуй бохир усны хаягдал орчимд, хотхон, засварын талбайн орчимд	7, 9 сард	Жилд 2 удаа	Агрохими шинжилгээ 56 900 төгрөг	456 000	MNS3985-87 Хөрсний ариун цэврийн байдлын үзүүлэлтийн нэр. төрөл MNS3310-91 Хөрсний агро химийн үзүүлэлтийг тодорхойлох MNS2305-94 Дээж авах. савлах. тээвэрлэх. хадгалах журам MNS(ISO) 4814:1999. Атом Шингээлтийн Спектрометрээр шинжилгээ хийх
Усан орчин							
3	Бактериологи Химийн ерөнхий шинжилгээ	Унд ахуйн ус Шүүрлийн ус	7, 9 сард	Жилд 2 удаа	Химийн ерөнхий шинжилгээ – 100 000	400 000	Усны тухай хууль, Хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэх цэвэршүүлсэн бохир ус, Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2015, Газрын доорхи усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010, Ундны усны, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900: 2018, Байгаль орчны аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын хамтарсан 2018 оны 04 сарын 05 өдрийн А82/128 тоот тушаалын хавсралт. Ахуйн хаягдал ус зайлуулах цэгээ ус тусгаарлагчаар тусгаарлаж тохижуулах журам
4		Томилолтын зардал+Шатахууны зардал				500 000	
	Нийт					1 556 000	

14. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах

Хүснэгт 9. Талуудад тайлагнах хуваарь

№	БОХТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
	1	2	3	4	5	6	7
1	Төслийн талбайн ойролцоох иргэд болон төсөл хэрэгжиж буй баг, сонирхогч талууд, засаг захиргааны ажилчид	Төслийн талаарх мэдээллийг цаасан болон презентаци хэлбэрээр тайлагнах, хэлэлцэх	Төслийн үйл ажиллагаа, байгаль орчны чиглэлээр хийсэн ажлууд	9-10 сард	2 000 000	Байгаль орчны мэргэжилтэн, Уурхайн дарга	Сумын соёлын төв
	Нийт				2 000 000		

15. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төсөв

№	Зардлын утга	Нийт зардал, төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний зардал	2 000 000
2	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	6 500 000
3	Хог хаягдалын менежментийн төлөвлөгөөний зардал	1 600 000
4	Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний зардал	3 000 000
5	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний зардал	3 000 000
6	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал	1 556 000
7	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах	2 000 000
Нийт		19 656 000